

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

2ο Διεθνές Κρητολογικό Συνέδριο. — Συνήλθε στά Χανιά από 12 ως 17 Ἀπριλίου 1966 με τή συμμετοχή διακοσίων περίπου συνέδρων από 19 χώρες. Ὅλοι οἱ συνέδροι καί τά συνοδεύοντα πρόσωπα ἦσαν προσκεκλημένοι τῆς Ὁργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου «Χρυσόστομος» πού ἔφερε καί τό βάρος τῆς προετοιμασίας τοῦ συνεδρίου καί τῆς ἐξυπηρειήσεως τῶν φιλοξενουμένων. Ἀπό τή Θεσσαλονίκη ἔλαβαν μέρος οἱ καθηγητές κκ. Ν. Ἀνδριώτης, Μ. Ἀνδρόνικος, Α. Βακαλόπουλος, Στ. Καψωμένος, Μ. Κριαρῆς, Ν. Πλάτων, Α. Πελίτης, Μ. Σακελλαρίου, καί οἱ κκ. Ι. Βασδραβέλλης (ἐκπρόσωπος τῆς Ἑταιρείας Μακεδονικῶν Σπουδῶν) καί Β. Λαοῦρδας (διευθυντής τοῦ Ι.Μ.Χ.Α.). Τῆ Φιλοσοφική Σχολή Ἰωαννίνων ἐξεπροσώπησε ὁ καθηγητής κ. Ι. Καλλέρης.

Τό συνέδριο διαιρέθηκε σέ τέσσερα τμήματα: ἀρχαιολογικό, ἀρχαιογνωστικό, μεσαιωνικό, νεοελληνικό (ἡ διαίρεση αὐτή, με διπλή βάση — εἰδολογική καί χρονολογική — δέν ὑπῆρξε ἐπιτυχής, ὅπως καί ἔμπρακτα φάνηκε). Ἐπίσης ἔγιναν συνεδρίες ὀλομελείας.

Μέσα στά πλαίσια τοῦ συνεδρίου γιορτάστηκε ἡ ἑκατοστή ἐπέτειος τῆς ἐπανάστασεως 1866 - 1869 με πολλές ἐκδηλώσεις.

Διεθνές Συνέδριο Λατινικῶν Σπουδῶν. — Ὁργανωμένο ἀπό τό Ἰνστιτούτο Ρωμαϊκῶν Σπουδῶν, καί με θέμα τήν προβολή τῆς παιδευτικῆς σημασίας τῆς λατινικῆς παιδείας καί τήν ἀνανέωση τῶν λατινικῶν σπουδῶν, συνήλθε στή Ρώμη ἀπό 14 ως 18 Ἀπριλίου 1966. Τό κεντρικό θέμα διακλαδίσθηκε σέ πέντε εἰσηγήσεις: 1) Τά προβλήματα τῆς λατινικῆς ἀπό τήν ἄποψη τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. 2) Μέθοδοι διδασκαλίας τῆς λατινικῆς σέ διάφορες χώρες. 3) Ἡ ἔρευνα τῆς λατινικῆς φιλολογίας τῶν εἰκοστῶν αἰῶνα. 4) Οἱ ἐκδόσεις τῶν Λατίνων συγγραφέων τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα. 5) Δυνατότητες χρησιμοποίησεως τῆς λατινικῆς ὡς γλώσσας τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ. Ἐλαβε μέρος ὁ κ. Κ. Γρόλλιος, καθηγητής τῆς λατινικῆς Φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης, ὁ ὁποῖος καί ἐξελέγη μέλος τῆς ἐπιτροπῆς γιά τή διατύπωση τῶν τελικῶν προτάσεων καί εὐχῶν τοῦ συνεδρίου.

7ο Διεθνές Συνέδριο Προϊστορικῶν καί Πρωτοϊστορικῶν Ἐπιστημῶν. — Ἐπειτα ἀπό προετοιμασία ἐκ μέρους τῆς Union Internationale des Sciences préhistoriques et protohistoriques, συνήλθε στήν Πράγα, ἀπό 20 ως 27 Αὐγούστου 1966, με συμμετοχή πολλῶν ἑκατοντάδων ἐπιστημόνων ἀπό 50 κράτη, καί ἀπασχολήθηκε με τήν προϊστορία καί πρωτοϊστορία ὅλων τῶν ἡπείρων τῆς ὑψηλίου, φυσικά ὁμως κατ' ἐξοχήν τῆς Εὐρώπης, πού γιά πολλοὺς λόγους εὐνοεῖται σ' αὐτὸν τὸν τομέα τῆς ἔρευνας. Ἀπό ἑλληνική πλευρά ἔλαβαν μέρος οἱ κκ. Μ. Σακελλαρίου καί Μ. Ἀνδρόνικος, καθηγητές τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, πού παρουσίασαν ἀνακοινώσεις, ὁ πρῶτος με θέμα «L'origine des Doriens», ὁ δεῦτερος με θέμα «The Dorian Invasion and the Archaeological Evidence»,

10ο Συνέδριο Διεθνούς Ένώσεως νεώτερων γλωσσῶν καὶ λογοτεχνιῶν. — Συνήλθε ἀπὸ τὶς 29 Αὐγούστου μέχρι 3 Σεπτεμβρίου στὸ Στρασβούργο. Θέμα τοῦ συνεδρίου ἦταν τὸ ἀκόλουθο: «Τὸ πραγματικὸ στὴ λογοτεχνία καὶ στὴ γλώσσα. Τμῆμα πρῶτο: Ἡ θέση τοῦ ἐπικαιροῦ στὴ λογοτεχνικὴ δημιουργία· τμῆμα δεῦτερο: Ἡ ἱστορικὴ σημασιολογία καὶ ἡ κατανόηση τῶν κειμένων· τμῆμα τρίτο: Οἱ πνευματικὲς ἀνταλλαγές καὶ ἡ γλώσσα». Ἐλάβαν μέρος στὸ συνέδριο ἀντιπρόσωποι ἀπὸ εἰκοσιτρεῖς χώρες. Ἀντιπροσωπεύτηκε ἡ Ἑλλάδα μὲ δύο ἀντιπροσώπους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἕνας παρουσίασε ἀνακοίνωση (Ε. Κριαρᾶς: Τὰ ἰταλικά γλωσσικά στοιχεῖα στὰ κείμενα τοῦ κρητικῶν θεάτρου). Ἄλλα νεοελληνικά θέματα δὲν ἀπασχόλησαν τὸ συνέδριο. Πρόεδρος τοῦ ὀργανωτικοῦ γραφείου τοῦ συνεδρίου ἦταν ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Στρασβούργου κ. Γεώργιος Σιγάκα. Τὸ ἐνδέκατο συνέδριο πρόκειται νὰ συνέλθῃ τὸ 1969 στὸ Πακιστάν. Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ καθηγητῆ J. Ορι τὸ συνέδριο ἐξέλεξε ὡς νέο πρόεδρο τῆς Διεθνούς Ένώσεως νεώτερων γλωσσῶν καὶ λογοτεχνιῶν τὸν ἰσπανιστὴ καθηγητὴ τοῦ Κολλεγίου τῆς Γαλλίας κ. Marcel Batallion.

1ο Διεθνὲς Συνέδριο Σπουδῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης. — Στὶς 26 Αὐγούστου - 1 Σεπτεμβρίου 1966 συνήλθε στὴ Σόφια τὸ πρῶτο Διεθνὲς Συνέδριο Σπουδῶν τῆς Βαλκανικῆς καὶ τῆς Νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης, διοργανωμένο ἀπὸ τὴν Association Internationale d'études du Sud - Est Européen, καὶ ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ Βουλγάρου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Vladimir Georgiev. Ἡ διεθνὴς συμμετοχὴ ἦταν πρωτοφανὴς σὲ ἀριθμὸ συνεδρῶν, περίπου 1200, ἰδίως ἀπὸ τὶς βαλκανικὲς χώρες: 336 Βούλγαροι, 163 Γιουγκοσλάβοι, 96 Ρουμάνοι, 88 Ἑλληνας, 81 Ρῶσοι, 46 Οὐγγροι, 44 Τσεχοσλοβάκοι, 39 Ἀλβανοί, 29 Τούρκοι, 78 Γερμανοί, 24 Γάλλοι, καὶ λοιποὶ ἀπὸ διάφορες ἄλλες χώρες. Ἡ διοργάνωση τοῦ Συνεδρίου ἀπὸ τὴ Βουλγαρικὴ Ἐθνικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Συνεδρίου ἦταν πολὺ καλὴ, οἱ ἀνακοινώσεις καὶ οἱ συζητήσεις ἐγίναν σὲ ἀτμόσφαιρα ὑψηλοῦ ἐπιστημονικοῦ ἐπιπέδου, καὶ ἡ προαγωγή τῶν γενικῶν καὶ τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων, ὅπως θὰ φανῆ καλύπτεται ὅταν δημοσιευθοῦν τὰ Πρακτικά τοῦ Συνεδρίου, εἶναι σημαντικὴ. Ἡ ὕλη τοῦ Συνεδρίου ἦταν δύο εἰδῶν: 1) Εἰσηγήσεις ἐπάνω σὲ θέματα μὲ γενικότερο ἐνδιαφέρον, πού εἶχαν τυπωθῆ καὶ κυκλοφορήσει λίγους μῆνες πρὶν ἀπὸ τὸ Συνέδριο καὶ συζητήθηκαν στὶς συνεδρίες τῆς ὀλομελείας, καὶ 2) Ἀνακοινώσεις ἐπάνω σὲ εἰδικὰ θέματα, πού διαβάστηκαν καὶ συζητήθηκαν στὰ εἰδικὰ τμήματα. Οἱ ἐπιστημονικοὶ κλάδοι στοὺς ὁποίους ἀναφέρονταν ἦταν ἡ Ἀρχαιολογία, ἡ ἀρχαία, μεσαιωνικὴ καὶ νεώτερη Ἱστορία, ἡ Φιλολογία, ἡ Λαογραφία, ἡ Ἐθνογραφία, ἡ Ἱστορία τῆς Τέχνης καὶ ἡ Γλωσσολογία.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἀντιπροσωπεία, πολυπληθέστερη παρὰ σὲ κάθε ἄλλο συνέδριο τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐκάλυψε μὲ τὶς εἰσηγήσεις καὶ τὶς ἀνακοινώσεις τῆς ὄλης τοῦς τομεῖς τῶν ἑλληνικῶν βαλκανολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἔλαβε ἐνεργὸ μέρος σὲ ὅλες τὶς συζητήσεις πού ἐπακολούθησαν. Περιορίζομαι νὰ ἀναφέρω τὶς εἰσηγήσεις τῶν Ἑλλήνων ἀντιπροσώπων: Δ. Ζακυθνοῦ, La synthèse byzantine. Σ. Μαρινάτου, La «diaspora» créto - mycénienne. Α. Δασκαλάκη, Le rôle de la civilisation grecque dans les Balkans. Κ. Θ. Δημαρᾶ, Développement des littératures du Sud - Est Européen en relation avec les autres littératures du XVIIIe siècle à nos jours (Grèce). Μ. Χατζιδάκη, Considération sur la peinture post - byzantine en Grèce. Ν. Ἀνδριώτη, Γ. Κουρμούλη, Questions de linguistique balkanique et l'apport de la langue grecque.

Ἄλλη σημαντικὴ προσφορὰ τῆς ἑλληνικῆς ἐπιστήμης στὸ Συνέδριο ἦταν ἡ

ἐκτύπωση καὶ διανομὴ στοὺς συνέδρους μιᾶς Ἱστορικῆς καὶ μιᾶς Γλωσσικῆς καὶ Λαογραφικῆς Βιβλιογραφίας τῶν ἐρευνῶν στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὰ ἔτη 1950 - 1965, καθὼς καὶ ἡ ὀργάνωση μιᾶς πλούσιας ἐκθεσης ἑλληνικῶν ἐπιστημονικῶν βιβλίων στὶς αἰθουσες τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Σόφιας.

Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Συνεδρίου καὶ στὸ τέλος του πραγματοποιήθηκαν ἐκδρομὲς τῶν συνέδρων στὴ μονὴ τῆς Ρίλας, στὴ Φιλιππούπολη καὶ στὶς ἀρχαῖες ἑλληνικὲς πόλεις τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Οἱ Ἑλληνες σύνεδροι εἶχαν τὴν ἰδιαιτέρη χαρὰ νὰ παραστοῦν σὲ πανηγυρικὸ ἔσπερινὸ καὶ λειτουργία, σὲ ἑλληνικὴ γλώσσα, στὸν καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου Νέβσκι στὴ Σόφια. Τὸ Συνέδριο ἔδωσε τὴν εὐκαιρία φιλικῶν συναντήσεων τῶν συνέδρων σὲ δεξιώσεις ποῦ ἔδωσαν ὁ Πρωθυπουργὸς τῆς Βουλγαρίας, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ οἱ πρεσβεῖες τῶν βαλκανικῶν κρατῶν.

Στὴν τελευταία συνεδρία τῆς ἡ ὀλομέλεια ἐνέκρινε τὴν πρόταση τῆς ἑλληνικῆς ἀντιπροσωπείας νὰ συνέλθῃ μετὰ τρία χρόνια, στὰ 1969, τὸ δεῦτερο συνέδριο τῶν βαλκανολόγων στὴν Ἀθήνα.

N. Π. ΑΝΔΡΙΩΤΗΣ

13ο Συνέδριο Βυζαντινῶν Σπουδῶν. — Μὲ συμμετοχὴ ὑπερεξακοσίων συνέδρων ἀπὸ 28 χῶρες συνήλθε στὴν Ὁξφόρδη ἀπὸ τὴν 5ῃ ὡς τὴν 10ῃ Σεπτεμβρίου 1966. Ἡ ἑλληνικὴ συμμετοχὴ ὑπῆρξε πολυάριθμη, μὲ ἑκατὸ περίπου μέλη ποῦ ἀντιπροσώπευσαν τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν (Α. Ξυγγόπουλος), τὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν (Β. Δενδᾶκης, Α. Δασκαλάκης, Δ. Ζακυθινός, Π. Ζέπος, Γ. Ζώρας, Γ. Κόλλιας, Γ. Κονιδάρης, Κ. Μπόννης, Θ. Τζανετάτος), τὸ Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Ι. Ἀναστασίου, Ι. Καραγιαννόπουλος, Ε. Κριαρᾶς, Ν. Πανταζόπουλος, Στ. Πελεκανίδης, Λ. Πολίτης, Κ. Σημαντήρας, Β. Τατάκης), Φιλοσοφικὴ Σχολὴ Ἰωαννίνων (Στ. Καψωμένος), Ε. Μ. Πολυτεχνεῖο (Π. Μιχελῆς, Α. Προκοπίου), ἄλλα ἰδρύματα, ὑπηρεσίες καὶ ἐπιστημονικοὺς συλλόγους.

Σύμφωνα μὲ τὴ συνήθεια ποῦ ἐπικράτησε ἀπὸ τὸ 11ο συνέδριο τοῦ Μονάχου (1958) οἱ συνεδρίες ἦταν γενικὲς (τὶς πρῶινὲς ὥρες 9 - 13) καὶ εἰδικές, κατὰ τμῆμα (ἀπογευματινὲς καὶ νυκτερινὲς ὥρες 15 - 19 καὶ 20.15' - 22). Στὶς γενικὲς συνεδρίες συζητήθηκαν εὐρύτερα θέματα ποῦ εἶχαν ὀρισθῆ γι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ (πολιτικὴ καὶ πνευματικὴ ἱστορία τοῦ ΙΑ' αἰ. μὲ προεκτάσεις καὶ στοὺς ἐπόμενους αἰῶνες) καὶ μὲ βάση τὶς εἰσηγήσεις ποῦ εἶχαν ἐγκαίρως ἐκτυπωθῆ καὶ μοιρασθῆ.

Τὸ ἐπόμενο συνέδριο θὰ συγκληθῆ τὸ 1971 στὴ Ρουμανία.

Ἐπίτιμοι δημότες Καλημέρας. — Στὶς 9 Ὀκτωβρίου 1966 ὁ Δῆμος τῆς ἑλληνοφώνης κομόπολης τῆς Καλημέρας, στὴ Ν. Ἰταλία, ἔδωσε τὸν τίτλο τοῦ ἐπίτιμου δημότη στοῖς καθηγητὲς τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ν. Ἀνδριώτη, Σ. Καψωμένο καὶ Γ. Μπακαλάκη, στὸν καθηγητὴ τοῦ τμήματος Ἰωαννίνων κ. Ι. Καλλέρη, στὸν συντάκτη τοῦ Ἱστορικοῦ Λεξικοῦ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Α. Καραναστάση, στὸν γλύπτη κ. Χ. Σκλαβενίτη, στὸν σύμβουλο πνευματικῶν σχέσεων τῆς ἑλληνικῆς Πρεσβείας τῆς Ρώμης κ. Γ. Σκουζέ, στὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Bari κ. Ο. Parlangeῖ, στὸν ὁμότιμο καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Μονάχου κ. G. Rohlfς καὶ στὸν καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Lecce κ. P. Stomeo.

Τὸ Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης, ὡς συμβολὴ του στὴν προαγωγὴ τῶν πνευματικῶν δεσμῶν του μὲ τὴ Ν. Ἰταλία, μὲ τὴν εὐκαιρία τῶν τιμητικῶν αὐτῶν ἐκδηλώσεων παρεχώρησε 6 ὑποτροφίες πλῆρων σπουδῶν σὲ ἀποφοίτους γυμνασίου τῆς Καλημέρας καὶ τῆς περιοχῆς τῆς.

Ἡ νέα ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία στὸ Πανεπιστήμιο McGill (Montreal, Καναδᾶ). — Ἀπὸ τὸ McGill University Bulletin (ἀρ. 8, Μάιος 1966) πληροφοροῦμαστε ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ γιὰ τὶς νεοελληνικὲς σπουδὲς ποὺ συστήθηκε πρόσφατα, πρόσφερε στὸ Πανεπιστήμιο, γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν σπουδῶν αὐτῶν, μιὰ ἔτησιὰ ἐπιχορήγηση 500 δολλαρίων καὶ γιὰ πέντε τουλάχιστον χρόνια, ποὺ θὰ δίνονται σ' ἓναν ἢ περισσότερους σπουδαστὲς τοῦ Τμήματος νεοελληνικῶν σπουδῶν. Ἀνάμεσα στοὺς σκοποὺς ὅπου λογαριάζεται νὰ ἐκτείνῃ τὴ δραστηριότητά της ἡ Ἐπιτροπὴ εἶναι: ἡ ἴδρυση ἑνὸς νεοελληνικοῦ τμήματος στὴ Βιβλιοθήκη Redpath, ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ ὁ πλουτισμὸς τῆς συλλογῆς Παπαρησιδῆ με καινούργια βιβλία ἀναφερόμενα στὴ σύγχρονη Ἑλλάδα καὶ ἡ παροχὴ τῆς εὐκαιρίας σὲ σπουδαστὲς τῶν νέων ἑλληνικῶν νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς καλοκαιρινοὺς μῆνες τὴν Ἑλλάδα, γιὰ νὰ τελειοποιηθοῦν στὴ γλῶσσα. Τέλος ἡ Ἐπιτροπὴ σκοπεύει νὰ ὀργανώσῃ μιὰ σειρά ἐπισκέψεων καὶ μαθημάτων ἀπὸ Ἑλληνες λογοτέχνες, ποιητές, φιλοσόφους, ἱστορικοὺς, ζωγράφους καὶ ἀρχιτέκτονες, γιὰ νὰ γίνῃ εὐρύτερα γνωστὴ ἡ σύγχρονη Ἑλλάδα στὸν Καναδᾶ. Τὸ ἑλληνικὸ τμῆμα τοῦ Πανεπιστημίου διευθύνει ἡ κυρία Ἄννα Φαρμακίδου, φιλόλογος.

Ἑορτασμὸς ἑπτὰ κοσμοστῆς ἐπετείου Dante Alighieri — Τὴν 12ῃ Μαΐου τὸ Πανεπιστήμιο, σὲ συνεργασία μετὰ τὸ Ἰταλικὸ Ἰνστιτούτο, γιόρτασε τὰ ἑφτακόσια χρόνια ἀπὸ τὴ γέννηση τοῦ Dante Alighieri. Στὴν αἴθουσα τελετῶν μίλησε, εἰδικὰ προσκαλεσμένος, ὁ ἐπίτιμος διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς ποιητῆς Γιώργος Σεφέρης· τὴν ὁμιλία του προλόγισε ὁ διευθυντὴς τοῦ Ἰταλικοῦ Ἰνστιτούτου Θεσσαλονίκης καὶ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου κ. Edoardo Taddeo. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ τὸ Ἰταλικὸ Ἰνστιτούτο κυκλοφόρησε εἰδικὸ ἀναμνηστικὸ φυλλάδιο: «Προσφορὰ στὸν Δάντη».

Ἑορτὲς γιὰ τὴ 1100ετηρίδα τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου. — Μὲ τὴν πρωτοβουλία τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου ἐορτάστηκε ἀπὸ τὶς 22 - 26 Ὀκτωβρίου 1966 στὴ Θεσσαλονικὴ ἡ 1100ῆ ἐπετηρίδα τῆς ἰδρύσεως ἀπὸ τοὺς δύο ἁγίους Ἑλλήνων ἀδελφῶν τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας τῆς Μοραβίας καὶ γενικὰ τῆς πολιτιστικῆς τῶν δράσεως στὰ σλαβικὰ ἔθνη. Τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν ἐορτῶν πρόεδρος ἦταν ὁ παναγιώτατος μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Παντελεήμων, ἀντιπρόεδρος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ταλαντίου Στέφανος, γενικὸς γραμματεὺς ὁ κ. Ἰωάννης Ἀναστασίου, καθηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ μέλη καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου μας· χρέη γραμματέως ἐκτελοῦσε ὁ κ. Ἄντ. - Αἰμ. Ταχιάος, ὑφηγητὴς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Εἶχαν προσκληθῇ ἐπιστήμονες ἀπὸ διάφορες χώρες καθὼς καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ὀρθοδόξων σλαβικῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ Βατικανοῦ, ἐκπρόσωποι τῶν μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους καὶ ἄλλοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοί. Ὁ ἐορτασμὸς ἄρχισε μετὰ ἐπίσημο ἑσπερινὸ στὸ ναὸ τῆς Ἁγίας Σοφίας, περιλάμβανε ἐπιστημονικὸ συμπόσιο μετὰ ἀνακοινώσεις ξένων καὶ δικῶν μας ἐπιστημόνων γιὰ τὸν Κύριλλο καὶ τὸν Μεθόδιο, ξεναγήσεις καὶ ἄλλες ἐορταστικὲς ἐκδηλώσεις, καὶ τελείωσε μετὰ τὴν πανηγυρικὴ λειτουργία τὴν ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καὶ τὴν ἐπίσημη τελετὴ στὸ Πανεπιστήμιο.

Ἰδρυμα Ἑθνικῆς Τραπεζῆς. — Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς συμπληρώσεως 125 χρόνων ἀπὸ τὴν ἰδρυσή της, ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος συνέστησε κοινωφελῆ ὄργανισμὸ μετὰ τὴν ἐπωνυμία «Ἰδρυμα Ἑθνικῆς Τραπεζῆς»· ἡ ἴδρυση αὐτὴ κυρώ-

θηκε με τὸ Β.Δ. ἀριθ. 311 τῆς 1 Ἀπριλίου 1966. Σύμφωνα με τὸν ἐγκεκριμένο ὄργανισμό, σκοπὸς τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: «α) Ἡ ἀρωγὴ πάσης δημοσίας ἢ ἰδιωτικῆς προσπάθειάς προαγωγῆς τῶν ἐπιστημῶν καὶ καλῶν τεχνῶν, β) Ἡ ἠθικὴ καὶ ὑλικὴ συμβολὴ εἰς προγράμματα ἢ κινήσεις ἀναπτύξεως τοῦ πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῆς χώρας, γ) Ἡ συμβολὴ εἰς τὴν ἀνοδὸν τοῦ μορφωτικοῦ ἐπιπέδου τῶν Ἑλλήνων, ἐπιδοκομένη διὰ παντός προσφόρου μέσου καὶ δι' ἐκδόσεων ὡς καὶ διὰ παροχῆς ὑποτροφῶν εἰς ἐπιλέκτους σπουδαστὰς ἢ ἐπιστήμονας, δ) Ἡ ὑπὸ εὐρυτάτην ἔννοιαν συνεργασία εἰς πᾶσαν πρωτοβουλίαν εὐαγοῦς σκοποῦ ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς κοινότητα τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, ε) Ἡ δημιουργία πάσης φύσεως κινήσεων, ἔργων ἢ προγραμμάτων ἐπιστημονικοῦ, ἐκπαιδευτικοῦ ἢ παντός ἄλλου εὐαγοῦς ἢ κοινωφελοῦς σκοποῦ, ζ) Ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς διαθέσεως περιουσιακῶν στοιχείων ἐκ μέρους τρίτων ὑπὲρ εὐαγῶν καὶ κοινωφελῶν ἰδρυμάτων ἢ σκοπῶν ἐν Ἑλλάδι ἢ εἰς κοινότητα τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ καὶ ἢ ἀνευ ἀμοιβῆς ἐκκαθάρισις, διοίκησις καὶ διαχείρισις περιουσιακῶν στοιχείων διατιθεμένων διὰ τοιούτους σκοποῦς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Α. Ν. 2039/1939».

Τὸ Ἴδρυμα διοικεῖται ἀπὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο με ἑννέα μέλη: τὸν Διοικητὴ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς (ὡς πρόεδρο), τὸν πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τοὺς πρυτάνεις τῶν τριῶν ἀνωτάτων ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων (Πανεπ. Ἀθηνῶν, Πανεπ. Θεσσαλονίκης, Ἐθν. Μετσόβιο Πολυτεχνεῖο), καὶ τέσσερα πρόσωπα «ἀτίνα διαθέτουσιν σχετικὴν πείραν καὶ εἰδικότητα, διοριζόμενα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τριετὴ θητείᾳ». Γιὰ τὴν πρώτην τριετίαν διορίστηκαν οἱ ἀκόλουθοι: Ἀγγελὸς Βλάχος, πρεσβευτῆς, Ι. Θ. Κακριδῆς, καθηγητῆς Πανεπ. Θεσσαλονίκης καὶ πρόεδρος τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτούτου, Λίνος Πολίτης, καθηγητῆς Πανεπ. Θεσσαλονίκης, καὶ Παντελῆς Πρεβελάκης, λογοτέχνης. Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα προικοδότησε τὸ Ἴδρυμα με μιὰ ἀρχικὴ δωρεὰ 3 ἑκατομμ. δραχμῶν καὶ μιὰ ἐτησίαν χορηγίαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου· στὸ μεταξύ ὅμως καὶ ἄλλοι ὀργανισμοὶ πρόσφεραν μικρότερα ποσά. Τὸ Διοικ. Συμβούλιο ἔχει καταρτίσει ἕνα πρόγραμμα ἐνεργειῶν, ἀντίστοιχο με τοὺς πόρους τοῦ Ἰδρύματος, καὶ διέθεσε ἤδη ἕνα ποσὸ γιὰ τὴν ἀγορὰ τοῦ ἀρχαίου Ἀγγέλου Σικελιανοῦ, τὸ ὁποῖο καὶ κατέθεσε στὸ Μουσεῖο Μπενάκη.

Μουσεῖο Σολωμοῦ στὴ Ζάκυνθο. — Στις 24 Αὐγούστου 1966 ἔγιναν στὴ Ζάκυνθο τὰ ἐπίσημα ἐγκαίνια τοῦ «Μουσείου Σολωμοῦ καὶ ἐπιφανῶν Ζακυνθίων» καὶ ἡ παράδοσις τῶν κειμηλίων ἀπὸ τὸ προσωρινὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ὄργανισμοῦ Μουσείου Σολωμοῦ στοὺς ἐκπροσώπους τῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας, στὴν ὁποία ἔχει ὑπαχθῆ τὸ Μουσεῖο. Τὸ νεοσύστατο Μουσεῖο περιέλαβε κυρίως τὰ πολύτιμα αὐτόγραφα τοῦ ποιητῆ (πού, κατατεθειμένα ἀπὸ τὸ 1902 στὴν Τεκτονικὴ Στοὰ Ζακύνθου, σώθηκαν ἀπὸ τὸν καταστρεπτικὸ σεισμό τοῦ 1953 ἀπὸ τὸ κ. Νικόλαο Βαρβιάνη)· ἄλλοι δωρητῆς (ὅπως οἱ κυρίες Νανά Λούντζη - Σολωμοῦ καὶ Κούλα Μερκάτη - Ζώη) πρόσφεραν ἄλλα κειμήλια σχετικὰ με τὸν Σολωμὸ ἢ ἄλλους ἐπιφανεῖς Ζακυνθίους (χειρόγραφα τοῦ μουσουργοῦ Παύλου Καρρέρ κ.ἄ.). Στὸ Μουσεῖο ἔχει κατατεθῆ καὶ ἡ Βιβλιοθήκη τοῦ Μαρίνου Σιγούρου, πρόσφερμένη ἀπὸ τὸν ἴδιο με τὴ διαθήκη του.

Ἐνα φύλλο τοῦ Πορφυροῦ Κώδικα τῆς Πετροπόλεως. — Τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο Θεσσαλονίκης πλουτίστηκε τελευταῖα με ἕνα πολύτιμο παλαιογραφικὸ εὔρημα, ἕνα φύλλο ἀπὸ τὸν περίφημο κώδικα Εὐαγγελίου, πού εἶναι γνωστός ὡς Codex Purpureus Petropolitanus. Φύλλα τοῦ λαμπροῦ αὐτοῦ κώδικα, γραμ-

μένου με γράμματα άργυρά μεγαλογράμματα πάνω σε πορφυρή περγαμνή, και χρονολογημένου στον 6ο αιώνα, είναι σπαρμένα σε πολλές βιβλιοθήκες του έξωτερικού (στο Βατικανό, στο Βρετανικό Μουσείο κ. ά. — πολλά φύλλα βρίσκονται και στην Πάτμο)· τὸ μεγαλύτερο ὅμως μέρος (ὕπολοιπο τοῦ σπαράγατος) βρισκόταν ὡς τὸ 1896 στὴν κωμόπολη Σαρμουσακλί τῆς Καπαδοκίας, ἀπ' ὅπου ἀγοράστηκε ἀπὸ τὴ Ρωσικὴ κυβέρνηση καὶ εἶναι ἀπὸ τότε γνωστός με τὸ ὄνομα *Purpureus Petropolitanus* (N) (σήμερα στὴν Κρατικὴ Δημόσια Βιβλιοθήκη *Saltykov Šcentrin* τοῦ Λένινγκραντ). Τὸ φύλλο τοῦ Μουσείου Θεσσαλονίκης βρισκόταν ὡς οἰκογενειακὸ κειμήλιο σὲ χέρια ἰδιωτῶν, προσφύγων ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Καισάρειας. Περιέχει τὸ κείμενο Ἰωάννου 6, 31 - 39, ἔχει ἀρίθμηση σελίδων (με πολὺ μεταγενέστερο χέρι) 280 - 281, καὶ συμπληρώνει ἀκριβῶς τὸ χάσμα ἐνὸς φύλλου ἀνάμεσα στὰ φφ 137 - 138 τοῦ κώδικα στὸ Λένινγκραντ. — Ἐτοιμάζω γιὰ τὸ φύλλο τῆς Θεσσαλονίκης εἰδικὸ ἄρθρο· στὸ μεταξὺ βλ. τὶς πληροφορίες ποὺ ἔδωσα γιὰ τὸ πολὺ κοινὸ στὴν ἐφ. Τὸ Βῆμα, 29 Μαΐου 1966.

ΛΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Παλαιογραφικὲς ἔρευνες στὴ Μακεδονία καὶ τὴ Θεσσαλία. — Μὲ μέλη τοῦ Φροντιστηρίου Παλαιογραφίας ἐπεχείρησα κατὰ τὰ δύο τελευταῖα χρόνια τὶς ἀκόλουθες παλαιογραφικὲς ἔρευνες:

α) **Κ α σ τ ο ρ ι ά.** Ὁ συνάδελφος κ. Στ. Πελεκανίδης εἶχε συγκεντρώσει στὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως μερικοὺς κώδικες ἀπὸ διάφορες ἐκκλησίες τῆς πόλεως καὶ μοῦ εἶχε ὑποδείξει τὴν ὑπαρξὴ τους. Τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1965 ἐπισκεφθήκαμε, μετὸν κ. Πελεκανίδη, τὴν πόλη, καὶ μετὴ βοήθεια τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν βοηθῶν μου κατέγραψα τοὺς κώδικες αὐτοὺς. Πρόκειται γιὰ 21 συνολικὰ κώδικες, κατεστραμμένους δυστυχῶς ἀρκετὰ ἀπὸ τὴν ὑγρασία, καλῆς ὁμῶς ἐποχῆς (13ου - 15ου αἰώνα), με περιεχόμενο λειτουργικὸ. Ἐξωρίζουν: ἓνα περγαμνὸ Εὐαγγελιστάριο (13ου αἰ.), σὲ ἐξαιρετικὰ κακὴ κατάσταση, δύο βαμβύκινα, δύο χρονολογημένα (Εὐχολόγιο τοῦ 1383, Μηναιο τοῦ 1463) καὶ ἓνα: Βαρλαάμ καὶ Ἰωάσαφ (14ου αἰ.). Ἐξαιρετικὰ ἐνδιαφέρον εἶναι ἓνα μουσικὸ χειρόγραφο (τοῦ τέλους τοῦ 13ου - ἀρχῶν 14ου αἰ.), ἴσως ἀπόσπασμα Παπαδικῆς, με ἐντελῶς περιέργα, ὑπερμεγέθη μουσικὰ σημάδια, ποὺ δὲν ἀπαντοῦν, τὰ περισσότερα, πουθενά ἄλλοῦ. (Μετὸ χφ θὰ ἀσχοληθῶ, ἀπὸ τὴν παλαιογραφικὴ ἀποψη, σὲ ἰδιαίτερο ἄρθρο· τὴ μελέτη του ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆ μουσικολογικῆ τὴν ἀνέλαβε ὁ κ. Oliver Stung, ἄλλοτε καθηγητῆς στὸ Princeton, ἀπὸ τοὺς ἐκδότες τῶν *Monumenta Musicae Byzantinae*).

β) **Χ ο ρ τ ι ά τ η ς.** Ὁ μαθητῆς μου κ. Δ. Βαμβακῆς ἐπεσήμανε τὴν ὑπαρξὴ μερικῶν χειρογράφων στὴν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ Χορτιάτης, στὸ ὁμώνυμο βουνό, ἢ ὁποῖα εἶναι χτισμένη πιθανότατα ἐπάνω στὰ εἱρεῖπια τοῦ καθολικοῦ τῆς βυζαντινῆς μονῆς τοῦ Χορταίτου. Πρόκειται γιὰ 6 χφφ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ τρία εἶναι μεταγενέστερα, 17ου - 18ου αἰ., καὶ τὰ ἄλλα τρία λειτουργικὰ τοῦ 13ου - 15ου αἰ. (λίγα φύλλα ἀπὸ ἓνα περγαμνὸ μουσικὸ τοῦ 14ου αἰ., Εὐαγγελιστάριο 13ου/14ου αἰ., Εὐχολόγιο 15ου αἰ. με ὠραία καλλιγραφικὴ γραφὴ).

γ) **Μ ο ν ῆ Κ ο ρ ῶ ν α ς.** Μὲ τὴ μονὴ τῆς Κορώνας, πάνω ἀπὸ τὴν Καρδίτσα, εἶχε ἀσχοληθῆ ὁ κ. Α. Ὁρλάνδος (ΕΕΒΣ 15 [1939] 405 - 416)· στὸ τέλος τῆς μελέτης του δίνει ἓνα συνοπτικὸ κατάλογο λίγων χειρογράφων. Τὸ 1958 μιὰ ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ τοῦ CNRS (κυρία Ζίζικα - Λάππα, πατὴρ Nowack, κυρία Βέη - Χατζιδάκη) ἐπισκέφθηκε τὴ μονὴ, ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νὰ δῆ παρὰ δώδεκα μόνο χφφ. Ἐπισκέφθηκα τὴ μονὴ δύο φορές, τὸν Μάρτη καὶ τὸν Ἰούλιο τοῦ 1966, πάλι μετὰ μέλη τοῦ φροντιστηρίου Παλαιογραφίας. Μπορέσαμε νὰ καταγράψουμε 64 συνο-

λικά χφφ, που έθεσε πρόθυμα στη διάθεσή μας ό ήγούμενος τής μονής πατήρ Ίάκωβος, και νά ταυτίσουμε πολλά με τις προηγούμενες περιγραφές Όρλάνδου και Ζίζικα - Λάππα. Τά χφφ είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους λειτουργικά: 25 του 15ου - 16ου αϊ., δυό του 14ου και άρκετά μεταγενέστερα, θεολογικά και φιλολογικά του 17ου και του 18ου αιώνα. Άπό τά παλαιότερα και σημαντικότερα ξεχωρίζω: 1) Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, βαμβ., 2) Όμιλίες Θεοφάνους Κεραμέως, 14ου αϊ., 3) Λόγοι Άμφιλοχίου Ίκονίου, άρχ. 17ου αϊ., 4) Διοσκορίδης, 16ου αϊ., 5) Συναγωγή γνώμων και παροιμιών σε στίχους, 16ου αϊ.

Έλπίζω σε σύντομο χρονικό διάστημα νά δημοσιεύσω τόν κατάλογο τών τριών αυτών συλλογών. Για τήν ώρα περιορίζομαι νά έκφράσω τις εύχαριστίες μου σε όσους με βοήθησαν στην έρευνά μου: στο Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Καστορίας Κύριο Δωρόθεο, στούς Έπιτρόπους τής έκκλησίας του Χορτιάτη, στο Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Θεσσαλιώτιδος και Φαναριοφερσάλων Κύριο Κύριλλο και προπάντων στον ήγούμενο τής μονής Κορώνας πατέρα Ίάκωβο, του όποιου ή όλόψυχη συμπαράσταση στην έργασία μας και ή εγκάρδια φιλοξενία του απέσπασαν τήν άμέριστη εύγνωμοσύνη μας.

ΑΙΝΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Άνεκδοτο χειρόγραφο Κ. Θεοτόκη. — Ό κ. Κ. Γρόλλιος, καθηγητής τής λατινικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, άνευρε στην Έθνική Βιβλιοθήκη Άθηνών ιδιόχειρο χειρόγραφο τετράδιο του Κ. Θεοτόκη με μετάφραση σε δεκαπεντασύλλαβους στίχους του έπους «De Reum Natura» του Λουκρητίου. Η μετάφραση αυτή άποκαλύπτει νέες πτυχές τών ίκανοτήτων του Θεοτόκη στη μεταγλώττιση άλλόγλωσσων κειμένων και συμβάλλει στην καλύτερη γνώριμία με τήν μεταφραστική τεχντροπία του. Ό κ. Γρόλλιος έκαμε σχετική άνακοίνωση στο Γ' Πανιόνιο Συνέδριο (βλ. Έλληνικά 19, 1966, 181) και μίλησε σε φιλολογική συγκέντρωση του Έλληνοϊταλικού Συνδέσμου και του Ίταλικού Ίνστιτούτου Θεσσαλονίκης (ή όμιλία τυπώθηκε στη Νέα Έστία, τόμ. 79, τεύχος 935, σελ. 854 κέ.).

Έκδοση Όρατίου. — Ό κ. Κ. Γρόλλιος, καθηγητής τής λατινικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, έτοιμάζει έκδοση τών «Όδών» του Κοϊντου Όρατίου Φλάκκου, με εισαγωγή, έμμετρη μετάφραση στη δημοτική και σχόλια έρμηνευτικά και φιλολογικά.

Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Διαλέξεις ξένων Καθηγητών

Προσκεκλημένοι από τή Φιλοσοφική Σχολή έδωσαν διαλέξεις κατά τό άκαδημαϊκό έτος 1965 - 1966 οί ακόλουθοι ξένοι καθηγηταί:

Pierre Demargne, καθηγητής τής άρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο Παρισιών: «Le monument des Néréides de Xanthos» (1. 4. 1966).

Albin Lesky, καθηγητής τής κλασσικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο τής Βιέννης, μέλος τής Αύστριακής Άκαδημίας: «Δίκαιο και Πολιτεία στον Πρωταγόρα» (16. 4. 1966).

Frank Brommer, καθηγητής τής άρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Mainz: «Οί μετόπες του Παρθενώνος» (20. 4. 1966).

Freddy Thiriet, καθηγητής τής μεσαιωνικής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου: «Vénitiens et Ragusains à Thessalonique au XIVe siècle» (21. 4. 1966).

Homer A. Thomson, καθηγητής στο Institute for advanced Study, Princeton: «'Ο Θησεύς και οί 'Αθηναίοι» (4. 5. 1966).

Ἄναγώρευση διδασκῶρων.

Κατὰ τὸ πανεπιστημιακὸ ἔτος 1965 - 1966 ἀναγορεύθηκαν διδάκτορες: ἡ κ. Ἄλκη Κυριακίδου - Νέστορος με θέμα «Τὰ ὕφαντά τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης» τὴν 17. 3. 1966, ὁ κ. Δ. Α. Κρεκούκας με θέμα «Τὰ προγλωσσικά τοῦ καιροῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα» τὴν 31. 3. 1966, ἡ κ. Ἄγνη Σακελλαρίου με θέμα «Μυκηναϊκὴ σφραγιδογλυφία» τὴν 5. 5. 1966 καὶ ὁ κ. Γ. Π. Σαββίδης με θέμα «Οἱ καβαφικὲς ἐκδόσεις (1891 - 1932)» τὴν 9. 6. 1966.

Ἰνστιτούτο Ἑξένων Γλωσσῶν καὶ Φιλολογιῶν. — Τὸ Ἐποπτικὸ Συμβούλιο τοῦ Ι. Ξ. Γ. Φ. ἐξέλεξε ὡς Διευθυντὴ τὸν κ. Γ. Μουρέλο, καθηγητὴ τῆς Α' ἔδρας τῆς Φιλοσοφίας.

Στὸ τμήμα Ἀγγλικῆς Γλώσσης καὶ Φιλολογίας ἐγιναν οἱ ἀκόλουθες μεταβολές: 1) Ὁ κ. Η. Stern διαδέχθηκε τὸν κ. Μ. Веја ὡς Fulbright - Professor τῆς ἀμερικανικῆς Φιλολογίας καὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ πολιτισμοῦ. 2) Οἱ δεσποινίδες E. Meckhonick, J. Mc Cure καὶ Jillian Tweed, καθὼς καὶ ὁ κ. G. Salinbene διαδέχθηκαν ὡς διδάσκαλοι τοὺς κκ. S. Walton, R. Rystrom καὶ Η. Stern. 3) Ἡ βοηθὸς Σπουδαστηρίου δ. Δ. Χατζίκου ἔλαβε ἐκπαιδευτικὴ ἄδεια γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τμήμα Ἰωαννίνων. — Ὁ κ. Χρήστος Φράγκος ἐξελέγη ἑκτακτος καθηγητὴς μετρίτη θητεία στὴν ἔδρα τῆς Παιδαγωγικῆς.

Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

Ἡ Ἐταιρεία ὀργάνωσε, κατὰ τὴν ἐαρινὴν περίοδο τοῦ 1966, τὶς ἀκόλουθες διαλέξεις:

Ἰωάννης Βασδραβέλλης: «Οἱ Μακεδόνες συνεργάτες τοῦ Ρήγα Βελεστινλή καὶ τὰ ἐπαναστατικὰ ρεύματα τῆς ἐποχῆς» (16. 3. 1966).

Ἀπόστολος Βακαλόπουλος: «Πόθοι ἐλευθερίας τῶν Βορείων Ἑλλήνων στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς» (23. 3. 1966).

Νικόλαος Μουτσόπουλος: «Τὰ ἀρχοντικά σπίτια τῆς Μακεδονίας» (30.4.1966).

Φώτιος Πέτσας: «Τὰ νεώτερα ἀποτελέσματα τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν ἐν Μακεδονίᾳ» (11. 5. 1966).

Ἐπίσης τὸ Ἰδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου ὀργάνωσε τὴν ἴδια ἐποχὴ (Φεβρουάριος - Ἀπρίλιος) τὴν ἀκόλουθη σειρὰ διαλέξεων μετὸν γενικὸν τίτλον: «Θέματα Βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ».

Παναγιώτης Χρήστου: «Ὁ Ἰουστινιανὸς καὶ ἡ ἐποχὴ του» (24. 2. 1966).

Δημήτριος Μαντζουράνης: «Τὸ πνευματικὸν ἐπίπεδον τῆς Βυζαντινῆς κοινωνίας» (5. 3. 1966).

Νικόλαος Πανταζόπουλος: «Θεσμοὶ τοῦ ἀγροτικοῦ νόμου τῶν Ἰσαύρων» (10. 3. 1966).

Ἐμμανουὴλ Κριαρᾶς: «Ἰωάννης Ἰταλός, ἀνήσυχη πνευματικὴ προσωπικότητα στὸ Βυζάντιον» (17. 3. 1966).

Βασίλειος Λαοῦρδας: «Ἡ εἰκονομαχία» (19. 3. 1966).

Παναγιώτης Ι. Ζέπος: «Ἡ ἐπίδρασις τοῦ Βυζαντινοῦ δικαίου εἰς τὰς Παραδουναβίους ἡγεμονίας» (30. 3. 1966).

Ἄνδρέας Ξυγγόπουλος: «Μερικαὶ ἀπόψεις τῆς ζωγραφικῆς εἰς τὴν Μακεδονίαν» (31. 3. 1966).

Κωνσταντῖνος Μπόνης: «Αἱ ἀρχαὶ τῆς Βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως» (2. 4. 1966).

Ἰνστιτοῦτον Νεοελληνικῶν Σπουδῶν (Ἰδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).

Ἐκ δ ό σε ι ς: Τὸ 1965 κυκλοφόρησαν οἱ τόμοι 7ος καὶ 8ος (τελευταῖος) τῶν «Ἀπάντων Μανόλη Τριανταφυλλίδη». Ὁ 7ος τόμος περιέχει στίς 562 σελίδες τοῦ ὅλες τῆς ὀρθογραφικῆς μελέτης ποῦ ὁ ἀείμνηστος ἰδρυτῆς τοῦ Ἰνστιτοῦτου εἶχε δημοσιεύσει ἀπὸ τὸ 1913 ὡς τὸ 1948, καθὼς καὶ τῆς μελέτης καὶ μεταφράσεις τοῦ με παιδαγωγικὸ περιεχόμενον (μιὰ ἀπὸ τῆς μελέτης τοῦ αὐτῆς εἶναι καὶ τὸ διεξοδικὸ ἔργο «Οἱ ξένες γλώσσες καὶ ἡ ἀγωγή»). Ὁ 8ος τόμος, με τὸ γενικὸ τίτλο «Διάφορα», περιλαμβάνει στίς 520 σελίδες τοῦ ὀμιλίες, ἄρθρα καὶ σημειώματα, βιβλιοκρισίες, μεταφράσεις καὶ ποικίλες ἄλλες δημοσιεύσεις.

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον τοῦ Ἰδρύματος ἀνταποκρίθηκε σὲ σχετικὴ παράκληση τοῦ Παιδαγωγικοῦ Ἰνστιτοῦτου τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ ἀνέθεσε στὸν κ. Κ. Μπότσογλου, Διευθυντῆ τοῦ Ἰδρύματος, νὰ συντάξῃ μιὰ σύννοση τῆς «Μικρῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς» τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη. Τὸ βιβλίον αὐτὸ, με τὸν τίτλο «Μικρὴ Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ - Δημοτικὸν» (160 σελίδες) τυπώθηκε τὸν Ἰούλιον τοῦ 1965 ὡς ἐκδόση τοῦ «Ὄργανισμοῦ Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων» καὶ διανεμήθηκε στὰ δημοτικὰ σχολεῖα ὡς δωρεὰ τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας.

Τὸ 1966 τυπώθηκε καὶ κυκλοφόρησε σὲ 5. 000 ἀντίτυπα ἡ Ἐκλογή «Ἐφταλιῶτης καὶ Πάλλης» με εἰσαγωγή καὶ σχόλια τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ συγγραφέα κ. Θρασύβουλου Σταύρου. Σελ. 186. Ἡ Ἐκλογή αὐτὴ εἶχε προγραμματιστῆ ἀπὸ τὸν Τριανταφυλλίδη καὶ πῆρε τὸν ἀρ. 3 τῆς Β' σειρᾶς τῆς «Νεοελληνικῆς Βιβλιοθήκης». Τὸ βιβλίον προορίζεται γιὰ τὴ Μέση Παιδεία καὶ δίνει, μετὰ τὴ διεξοδικὴ εἰσαγωγή γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῶν δύο λογοτεχνῶν, 48 κείμενά τους (ἀπὸ 24 τοῦ καθενός), πεζὰ καὶ ἔμμετρα. Μετὰ τὸ κάθε αὐτοτελὲς κείμενον δίνονται στὸ μαθητὴ πλοῦσια ἐρμηνευτικὰ σχόλια, ἀκολουθοῦν «γλωσσικὰ παράλληλα», δηλ. οἱ τύποι τῆς νεοελληνικῆς δημοτικῆς δίπλα σὲ ἰδιωματικούς τύπους τῶν συγγραφέων, καὶ ἡ κάθε ἐνότητα κλείνει με ἐρωτήσεις καὶ ἀσκήσεις.

Ἐπίσης τὸ 1966 κυκλοφόρησε σὲ περιορισμένον ἀριθμὸν (300 ἀντίτ.) πολυγραφημένη ἢ μετάφραση στὰ γαλλικὰ τῆς «Μικρῆς Νεοελληνικῆς Γραμματικῆς» τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη. Ἡ μετάφραση ἐγίνε ἀπὸ τοὺς κκ. F. Duisit καὶ O. Merlier τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Aix - en - Provence. Τὸ βιβλίον προορίζεται γιὰ τοὺς φοιτητῆς τῶν γαλλικῶν Πανεπιστημίων ποῦ παρακολουθοῦν μαθήματα Νεοελληνικῆς. Σελ. 344.

Τέλος, τὸ 1966 ἄρχισε καὶ συνεχίζεται ἡ ἐκτύπωση τῆς δεύτερης ἐκδόσεως τοῦ «Ἐτυμολογικοῦ Λεξικοῦ τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς» τοῦ καθηγ. κ. Ν. Π. Ἄνδριώτη. Τὸ ἔργο θὰ κυκλοφορήσῃ τοὺς πρώτους μῆνες τοῦ 1967.

Ἄ ν α τ υ π ὴ σ ε ι ς: Τὸ 1965 καὶ 1966 ἐγιναν ἀνατυπώσεις τῶν βιβλίων: «Μικρὴ Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ» καὶ «Λεξιλογικὲς Ἀσκήσεις γιὰ τὴ Μέση Παιδεία - βιβλίον τοῦ μαθητῆ» τοῦ Μ. Τριανταφυλλίδη καὶ «Ἡ γλώσσα μου» τῶν Μ. Οἰκονόμου, Θρ. Σταύρου καὶ Μ. Τριανταφυλλίδη.

Π ρ ο ε τ ο ι μ α σ ί α ἐ κ δ ό σ ε ω ν: Μετὰ τὴν ἐκδόση καὶ τοῦ 8ου (τελευταίου) τόμου τῶν «Ἀπάντων Μανόλη Τριανταφυλλίδη» συντάχθηκε καὶ θὰ τυ-

πρωτῆ προσεχῶς διεξοδικὸ Εὐρετήριο ὄλων τῶν τόμων μὲ πίνακες πραγμάτων, λέξεων, κυρίων ὀνομάτων, τοπωνυμίων κτλ.

Τὸ Ἴδρυμα προετοίμασε γιὰ τύπωμα εἰκονογραφημένη ἔκδοση μικροῦ βιβλίου μὲ τὸν τίτλο «Τὰ πρῶτα τραγούδια» γιὰ τὰ νηπιαγωγεῖα καὶ τίς πρῶτες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ. Ἡ συλλογὴ εἶναι ἔργο τοῦ ἀείμνηστου Μ. Δούνια, τῆς κ. Πολυξένης Ματέυ - Ρουσοπούλου καὶ ἄλλων.

Ἐπίσης τὸ Ἴδρυμα ἔχει ἔτοιμη γιὰ τύπωμα τὴ «Γραμματικὴ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς» τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ καὶ συγγραφέα κ. Μιχ. Χ. Οἰκονόμου.

Ἐπιστημονικὴ ἐργασία: Συνεχίστηκε ἡ ἀποδελτίωση γιὰ τὴ συγγραφὴ Ἑτυμολογικοῦ λεξικοῦ τῶν νεοελληνικῶν τοπωνυμίων καὶ Ἱστορικῆς Γραμματικῆς τῆς νέας ἑλληνικῆς.

ΣΩΚΡΑΤΗΣ Β. ΚΟΥΓΕΑΣ
(1877 - 1966)

Τὸ πένθος τῶν «Ἑλληνικῶν» εἶναι βαθύτατο. Μετὰ τὸν Στίλπωνα Κυριακίδη, ποὺ διηύθυνε τὸ περιοδικὸ στὴ δεύτερη περίοδο τῆς ἐκδόσεώς του, ἀπὸ τὸ 1951 ὡς τὸ 1964, ὁ θάνατος μᾶς ἀποστέρησε καὶ τὸν ἕναν ἀπὸ τοὺς δυὸ ἰδρυτὲς τοῦ περιοδικοῦ, τὸν Σωκράτη Κουγέα, ποὺ μαζί με τὸν Κ. Ἄμαντο, διηύθυνε τὸ περιοδικὸ κατὰ τὴν προπολεμικὴ περίοδο (1928 - 1941). Ὁ Σωκράτης Κουγέας, ὁμότιμος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν πέθανε γεμάτος ἡμέρες στὶς 27 Σεπτεμβρίου 1966 στὴν Ἀθήνα, στὸ σπίτι του τῆς ὁδοῦ Καρυατίδων 8, κάτω ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολη, ἔχοντας διατηρήσει ὡς τὴν τελευταία στιγμή ἐξαιρετικὰ ἀκμαῖες τὶς διανοητικὲς του ικανότητες καὶ τριγυρισμένος ἀπὸ τὴ στοργὴ καὶ τὴν ἀφοσίωση τῆς οἰκογένειας καὶ τῶν μαθητῶν καὶ φίλων του.

Τὰ «Ἑλληνικά» ἔχουν ἀφιερῶσει στὸν Κουγέα, μετὰ τὴν εὐφρόσυνη ἀφορμὴ τῆς συμπληρώσεως τῶν 80 χρόνων του, ἰδιαίτερο τιμητικὸ τόμο, τὸν 15ο (1957). Ἐκεῖ δόθηκε συνοπτικὰ ἢ σταδιοδρομία καὶ τὸ ἔργο του, καθὼς καὶ βιβλιογραφία τῶν δημοσιευμάτων του (σελ. ζ' - ιε'), ποὺ περιλαμβάνει 218 λήμματα, ἀπὸ τὴν πρώτη του δημοσίευση τοῦ 1903 ὡς τὶς τελευταῖες τοῦ 1957 - 1958. Μὲ τὴ θλιβερὴ ἀφορμὴ τοῦ θανάτου του δὲν θὰ εἶχαμε νὰ προσθέσουμε τίποτε πλεὺ οὐσιαστικὸ ἀπ' ὅ,τι εἰπώθηκε στὸν πανηγυρικὸ ἐκείνο τόμο. Δημοσιεύουμε παρακάτω τὰ λίγα λόγια ποὺ ἀπηύθυνε στὸν νεκρὸ ἀπὸ μέρους τῆς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κηδείας ὁ κ. Λίνος Πολίτης, μαθητὴς καὶ συνεργάτης του ἀπὸ τοὺς πλεὺ στενοὺς, καθὼς καὶ ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἔκτενῆ νεκρολογία ποὺ τοῦ ἀφιέρωσε, ἀπὸ τοὺς διευθυντὲς τῆς συντάξεως τῶν «Ἑλληνικῶν», ὁ κ. Μ. Β. Σακελλαρίου (περιόδ. «Ἐποχές», Δεκέμβριος 1966).

α) Στὴν κηδεῖα τοῦ Σ. Κουγέα ὁ κ. Α. Πολίτης εἶπε τὰ ἑξῆς :

Ἔλα τὰ πράματα ἔχουν ἕνα τέλος. Ἦταν κάτι ποὺ συχνὰ τὸ ἐπαναλάμβανες — ἀλλὰ ποὺ οἱ ἀφοσιωμένοι μαθητὲς καὶ φίλοι σου τὸ εἶχαμε σχεδὸν ξεχάσει ἐμπρὸς στὴν ἐκπληκτικὴ θαλερότητα τῶν φωτεινῶν σου γερατειῶν. Μὲ ἄπειρη θλίψη στεκόμαστε τώρα ἐμπρὸς στὸ φέρετρό σου. Ἡ Φιλοσοφικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καταθέτει κι αὐτὴ μετὰ ἄπειρη εὐλάβεια καὶ τιμὴ τὸ δικό της στεφάνι. Εἶναι παλαιοὶ καὶ στενωτάτοι οἱ δεσμοὶ ποὺ συνδέουν τὴ Σχολὴ μετὰ τὸν πολὺκλαυστο νεκρὸ. Ἦταν ὁ Σωκράτης Κουγέας ὡς χτὲς ὁ μόνος ποὺ ἐπιζοῦσε ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ ποὺ πρὶν ἀπὸ 40 ἀκριβῶς χρόνια ἐξέλεξε τοὺς πρώτους καθηγητὰς τοῦ καινούριου πανεπιστημιακοῦ ὀργανισμοῦ, τὸν ὁποῖον εἶχε ἰδρῦσει τότε ἡ Πολιτεία στὴν πρωτεύουσα τοῦ Βόρειου Ἑλληνισμοῦ. Πρὶν ἀπὸ 10 χρόνια μετὰ τὴν ἐπέτειο τῶν 80 του χρόνων, γιὰ νὰ ἐκδηλώσῃ ἀκριβῶς τὴν τιμὴ μετὰ τὴν ὁποία πάντα τὸν περιέβαλλε, ἡ Σχολὴ τοῦ ἀπένειμε τὸν ἀνώτερο τίτλο τοῦ ἐπιτίμου διδάκτορος. Ἀλλὰ τοὺς ὀργανισμοὺς τοὺς ἀποτελοῦν πρόσωπα καὶ τὰ περισσότερα μέλη τῆς Σχολῆς εἶμαστε πιστοὶ καὶ ἀφοσιωμένοι μαθητὲς του, ποὺ γαλουχηθήκαμε ἀπὸ τὰ πρῶτα μας φοιτητικὰ χρόνια μετὰ τὴ διδασκαλία του καὶ τὸν περιβάλλαμε πάντα μετὰ ὅλη μας τὴν τιμὴ καὶ μετὰ ὅλη μας τὴν ἀγάπη. Τιμούσαμε τὸν ἐπιστήμονα ἐρευνητὴ, ποὺ μᾶς εἶχε μάθει τὴν ἀκρίβεια καὶ τὴν τιμιότητα τῆς δουλειᾶς, τιμούσαμε τὸν δάσκαλο ποὺ μᾶς χειραγώγησε καὶ μᾶς παρακολούθησε πάντα μετὰ τὴ στοργὴ καὶ μετὰ τὸ ἐνδιαφέρον του.

Ἄλλὰ πάνω ἀπὸ τὸν ἐπιστήμονα καὶ τὸν δάσκαλο ἀμέριστος ἦταν ὁ θαυμασμός μας γιὰ τὸν ἄνθρωπο μὲ τὸ ὑψηλὸ φρόνημα καὶ τὰ φωτεινὰ ἰδανικά, γιὰ τὸν ἄνθρωπο ποὺ ὡς τὰ ἐνενήντα τοῦ χρόνια διατήρησε σὲ ἔξοχο βαθμὸ τῆ λαγαρότητας τοῦ λογισμοῦ του καὶ ἔκαμπτη τὴν πίστη του καὶ τὸ ἀγωνιστικὸ του πνεῦμα. Καὶ θέρμαινε τὸν θαυμασμό μας ἡ ἀγάπη — ἀγάπη ποὺ κι ἐκεῖνος μᾶς τὴν ἀνταπέδιδε μὲ τὴ γλυκύτητα τοῦ ἤθους του καὶ τὴ χάρη τῆς συναναστροφῆς του.

Τὴ θερμὴ αὐτὴ παρουσία τοῦ ἀνθρώπου τὴ χάσαμε τώρα γιὰ πάντα — καὶ αὐτὸ εἶναι ποὺ μᾶς πλημμυρίζει μὲ θλίψη. Ὅ,τι μᾶς παρηγορεῖ δίπλα στὸ φέρετρό σου εἶναι πὼς δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ τὸ ξέρης πὼς τὰ πλούσια σπέρματα ποὺ ἔσπειρες σὲ μιὰ ζωὴ ποὺ ὁ Θεὸς σοῦ τὴν παραχώρησε μακρόχρονη καὶ γεμάτη δράση, τὰ σπέρματα αὐτὰ δὲν πήγανε καὶ δὲν πᾶνε χαμένα. Ὅσο ζοῦστες ἦμαστε ὑπερήφανοι ποὺ ἦμαστε μαθητὲς σου. Τώρα θὰ κρατήσουμε μέσα μας γιὰ πάντα σεβαστὴ καὶ τιμημένη τὴ μνήμη σου.

β) Ἀπὸ τὴ νεκρολογία τοῦ κ. Μ. Β. Σακελλαρίου δημοσιεύουμε τ' ἀκόλουθα ἀποσπάσματα :

Ὁ Σωκράτης Β. Κουγέας στάθηκε μιὰ σπάνια σύμπτωση σωματικῆς ἀλκῆς, πνευματικῆς διαύγειας, ψυχικῆς εὐγένειας, ἠθικοῦ σθένους· ἀξιοποίησε καὶ πολλαπλασίασε τὸ τάλαντο ποὺ τοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Κύριος· ἀπόλαυσε τοὺς καρποὺς τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐργασίας του· πολέμησε γιὰ τὸ δίκαιο καὶ τὴν πρόοδο· συμπλήρωσε ἐνενήντα χρόνια ζωῆς, ἀφοῦ ὑπερνίκησε σοβαρὲς γεροντικὲς ἀσθένειες, μὲ ἐλάχιστες σωματικὲς βλάβες καὶ μὲ ἀμείωτες τίς πνευματικὲς καὶ ψυχικὲς δυνάμεις του· πέρασε τὸ κατώφλι τοῦ θανάτου ὄρθιος καὶ τιμημένος.

Μεγαλόσωμος καὶ στέρεος, στὰ χρόνια τῆς ἀκμῆς του ἔμοιαζε Αἴας Τελαμώνιος «πελώριος, ἔρκος Ἀχαιῶν». Ἡ βροντερὴ φωνὴ Διομήδη ἀντηχοῦσε σὰ φυσικὸ φαινόμενο, ὅταν τὴν ἄφηνε νὰ ξεσπάσῃ μ' ὅλη της τὴν ἔνταση, σὲ στιγμὲς ἐνθουσιασμοῦ ἢ ὀργῆς· ἀλλὰ γινόταν γοητευτικὴ, ὅταν ἄλλες ὥρες, τὴ χρησιμοποιοῦσε μὲ σουρντίνα καὶ τὴ γλύκαινε μὲ τὴν ἐνδιάθετη καλοσύνη του : τότε ζωντάνευε ὁ Νέστορας, «λιγὺς Πυλίων ἀγορητῆς». Σὲ τοῦτον τὸν ὀμηρικὸ ἥρωα ἔμοιασε καὶ μὲ τὰ θαλερὰ γεράματά του.

Ἄλλες οἱ ἐπιστημονικὲς ἐργασίες τοῦ Κουγέα διακρίνονται γιὰ τὴν αὐστηρὴ μέθοδο, τὴν ἐπίμονη διερεύνηση, τὴν ἀκρίβεια, τὴν κομψότητα. Δὲν ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ἐπιστήμονες, δικούς μας καὶ ξένους, ποὺ φέρνουν στὸ φῶς βιαστικὲς καὶ ἀνώριμες ἐργασίες, γιὰ νὰ ἐπανέλθουν λίγο ἀργότερα στὸ ἴδιο θέμα μὲ νέα στοιχεῖα ἢ μὲ ἀλλαγμένους βασικὲς ἰδέες. Ὁ Κουγέας δημοσίευσε στὰ γεράματά του πολλὰς ἐργασίες ποὺ εἶχε ἀρχίσει νέος, ἀλλὰ κρατοῦσε στὰ συρτάρια του ὥσπου νὰ ἐξαντλήσῃ κάθε πιθανότητα νὰ βρῆ κάτι ποὺ ζητοῦσε.

Ἀρχοντάνθρωπος, φυσικὰ πρᾶος, ἐκδηλωτικὸς, λαμπρὸς ἀφηγητῆς δημιουργοῦσε μιὰ εὐχάριστη ἀτμόσφαιρα καὶ ἔδινε θάρρος στοὺς νεώτερους καθὼς τοὺς ἀκούγε μὲ προσοχὴ καὶ τοὺς κοίταζε μὲ τὰ μεγάλα, καθαρὰ, παλληκαρισία μάτια του. Ὅταν ἀνέφερε δημόσια μιὰ γνώμη μαθητῆ του, ποὺ τὴν ἐπιδοκίμαζε, ἔδειχνε φανερὰ πόσο χαιρόταν γι' αὐτό.

Ἐνα μεγάλο καὶ οὐσιαστικὸ μέρος τῆς δραστηριότητάς του ἀποτελοῦν οἱ ἀγῶνες ποὺ ἀνέλαβε, στὸ Πανεπιστήμιο, στὴν Ἀκαδημία, σ' ἄλλους στίβους τῆς δημόσιας ζωῆς. Δυναμικὸς καὶ μαχητικὸς, ἀντιμετώπισε τίς προκλήσεις ποὺ τοῦ ἀπευθύνθηκαν προσωπικά, ἀλλὰ καὶ στρατεύθηκε ἐθελοντικὰ γιὰ νὰ προασπίσῃ ὅ,τι πίστευε ὀρθὸ καὶ δίκαιο καὶ νὰ καταπολεμήσῃ ὅ,τι θεωροῦσε στραβὸ, ἀνή-

θικο, άδικο. Με θυσία τής προσωπικής του γαλήνης και ήσυχίας, με θυσία επίσης του πολύτιμου χρόνου του, συγκέντρωνε στοιχεία, συνέτασσε ύπομνήματα. Τά όπλα του ήσαν πάντα τίμια: τά γεγονότα και ή σιδερένια επιχειρηματολογία του. Δινόταν στη μάχη με όλο τό απόθεμα σθένους και δύναμης πού διέθετε, αλλά σύμφωνα με τόν ίπποτικό κώδικα τιμής, πού δέν τόν καταπάτησε ούτε όταν είχε νά κάμη με άδίστακτους ή και άγροίκους αντίπαλους. Με τό θάνατο του Κουγέα, ό τόπος αυτός έγινε φτωχότερος όχι άπλως κατά έναν έντιμο και δίκαιο άνθρωπο, αλλά κατά έναν πρόμαχο τής άρετής και τής δικαιοσύνης.

Ή φιλολογική οικογένεια, και όχι μόνον ή έλληνική, πενθει για τόν θάνατο δύο άκόμη έκλεκτών εκπροσώπων της με πολύχρονη και πολύτιμη προσφορά: του Κων. Ρωμαίου και του Ι. Καλλιτσουνάκη. Τά «Έλληνικά» θά δημοσιεύσουν νεκρολογίες τους στο έπόμενο τεύχος.

